

Müasir mərhələdə bəzi adət və ənənələrin icra edilməsinin məkanı və təşkil olunmuş formaları ictimai quruluşun xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq təkmilləşdirilmişdir. Xüsusilə, toy mərasimlərinin keçirilməsi üçün yeni, daha əlverişli şərait meydana gəlmişdir.

İndi Bakı şəhərində toy keçirmək üçün yüzlərlə şadlıq evləri vardır. Bu şadlıq evlərində peşəkar aşbazlar, musiqiçilər, fotoqraflar, videooperatorlar, masabəyblər və s. sahələrdə xidmət göstərən adamlar çalışırlar. Şadlıq evləri milli ənənəviləyi qoruyub saxlamaq şərti ilə mədəni xidmət sahəsində yeniliklər yaradır, məclisi də toy sahibinin arzusuna uyğun olaraq təşkil edirlər. Toy mərasiminin daha cazibəli olması üçün rəngarəng bədii vasitələrdən istifadə olunur, şadlıq evinin hesabına bəyblə gəlinə xatirə olaraq ziyət əşyaları bağışlanılır.

Toy mərasimlərinin təşkilinin əvvəlki dövrlərə nisbətən daha stabil və bədii vasitələrlə keçirilməsi əsasən ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafı ilə bağlıdır. Məhz sahibkarlığın yaratdığı imkanlara uyğun olaraq toy məclislərinin daha yaxşı keçirilməsi istiqamətində də ölkəmizdəki şadlıq evləri arasında rəqabət yaranmışdır.

Şadlıq evlərinin sayının artması xalq musiqi sənətinin qorunmasına və inkişaf etməsinə də kömək edir. İndi xalq arasında yetişən istedadlı müğənnilərimiz, musiqiçilərimiz əsasən şadlıq evlərində fəaliyyət göstərir, özlərinin maddi ehtiyaclarını ödəyə bilirlər. Təbii ki, şadlıq evlərinin tələbatına uyğun olaraq onlar öz sənətkarlıq sənətlərini artmasına da diqqət yetirirlər. Çünki, şadlıq evinin müştərilərinin çoxalması toyun əsas bədii hissəsinin idarə edən müğənnilərin və musiqiçilərin peşəkarlığından da çox asılıdır. Sənətkar yüksək peşəkarlığı

və istedadı ilə şöhrət qazanır.

Lakin qeyd etmək lazımdır ki, istedadların aşkar olunmasında və bədii xalq yaradıcılığının inkişaf etməsində İndi Həmkarlar İttifaqının nəzdində

və evi haqqında Əsasnamə"dən (1996cı il) götürülmüşdür. Bu "Əsasnamə" mədəniyyət müəssisələrinə ödənişli xidmətləri təşkil etmək üçün müəyyən səlahiyyətlər də vermişdir.

"Əsasnamə"də qeyd olunur ki, "Həmkarlar İttifaqı klubları, mədəniyyət sarayları və evləri əhaliyə aşağıdakı ödənişli xidmətləri göstərə bilərlər:

a) müəssisələr cəlb olunmaq-la müxtəlif müəhazirələr, görüşlər (elm, mədəniyyət, incəsənət və digər xidmətlər) keçirilməsi;

b) əhaliyə mədəniyyət, incəsənət, hüquq, tibb,

məişət və digər məsələlər üzrə məsləhətlərin verilməsi;

c) musiqinin, rəqsin, təsviri və dekorativ-təbiiq incəsənətin müxtəlif növləri üzrə məktəblər, studiyalar açmaq;

ç) biçmə və tikmə, toxuma, naxış vurma, paltarın modeləşdirilməsi, kulinariya, məkində yazma, stenoqrafiya, xarici dillərin öyrənilməsi və kompüter texnikası ilə iş, ilk tibbi yardımın göstərilməsi üzrə tibb bacısı və digər sahələr üzrə kurslar, təməklər təşkil etmək;

d) ümumxalq və peşə bayramlarına həsr olunmuş istirahət axtarılarının, diskotekaların, balların, tamaşa və konsertlərin (peşəkar və bədii özfaaliyyət kollektivləri), modaların, kino və videoproqramların təşkili;

e) xalq yaradıcılığı yarmarkalarının, lotereyalarının keçirilməsi;

ə) oyun avtomatlarından, stolüstü oyunlardan, idman trenajorlarından, atıcılıq tirlərindən, tennis kortlarından istifadə edilməsi;

f) musiqi alətlərinin, audio və videotexnikanın kirayə verilməsi, musiqi alətlərinin təmiri;

g) respublika hüduclarında və ondan kənara turist marşrutlarının təşkili;

ğ) fotosurətçılıq, kserosurətçi-

Milli adət və ənənələr əxlaqi mədəni dəyərlər kontekstində

Hazırda Bakının mədəniyyət və istirahət parklarında keçirilən bayram şənliklərində Azərbaycan Prezidentinin və başqa dövlət xadimlərinin iştirak etməsi dövlətçiliyin qorunması və təbliği üçün də geniş imkanlar yaradır. Onlar xalqla birbaşa görüşmək və ünsiyyətdə olmaq imkanı əldə edir, təbriklərlə yanaşı, həyatımızın daha da yaxşılaşmağa doğru dəyişməyi barədə vədlər verirlər. Təbii ki, bayram şənliklərində verilən bu vədlər insanların yaradıcılıq ruhunu gücləndirir, ölkənin sa-bahına nikbinliklə yanaşmaq istəyini artırır.

olan mədəniyyət müəssisələri, tarixi-millii ənənələrə sadıq qalaraq, mədəniyyətin inkişafında xüsusi rol oynayırlar. Bu müəssisələrdə, eyni zamanda "müxtəlif qrup adamlar"ı yeni peşə, yaş, təhsil, milli və digər keyfiyyətləri də nəzərə alınır. Bu baxımdan Həmkarlar İttifaqının mədəniyyət ocaqlarıdır:

- elmi sahələrin müxtəlif istiqamətləri üzrə müəhazirələr, disputlar və s. keçirilir, incəsənət və elm xadimləri, əmək veteranları və Vətənin müdafiəçiləri (ölkənin Silahlı Qüvvələrinin nümayəndələri) ilə görüşlər təşkil edilir;

- xalq yaradıcılığının xor, xalq çalğı alətləri ansamblları, dram, bal rəqsləri, sirk, estrada və digər kollektivləri təşkil olunur;

- bədii özfaaliyyət iştirakçıları, peşəkar artistlərin konsert və tamaşaları, bədii-sənədli, elm-texniki və həvəskar filmlərin nümayişi təşkil edilir, bədii gecələr, ballar, karnaval, özfaaliyyət kollektivlərinin baxış və müsabiqələri keçirilir;

- kütləvi gəzintilər, məktəblərlə birlikdə uşaqlar üçün xüsusi tədbirlər təşkil edilir.

Göstərilən bu məlumat "Həmkarlar İttifaqı klubu, mədəniyyət sarayı

yanaşmışdır. Bu da ondan irəli gəlir ki, xalqın özünün yaratdığı mənəvi sərvətlər, adət və ənənələr məhz bayram və mərasimlərin tərkibində cəm olmuşdur. Onlar xalqın mənəvi həyatı və duyğular toplusudur. Buna görə də, mədəniyyət müəssisələrinin kütləvi tədbirlərində xalqın özünün yaşatdığı həyat materiallarından istifadə etmək istəyi tədbiri daha da emosionallaşdırır, milli duyğularla zənginləşdirir. Xalq bu bayramlarda əsrlər boyu yaratdığı dəyərlərin bədi-estetik əhəmiyyətini görür və fəxarət hissi keçirir.

İlqar Hüseynov,
ADMIU-nun Tətbiqi
Kulturologiya kafedrasının
müdiri

ƏDƏBİYYAT

1. Ağamalı F. XVIII əsrin II yarısı – XIX əsrin əvvəllərində Qüzey Azərbaycan xanlıqlarının sosial-iqtisadi vəziyyəti. Bakı: Azərbaycan ensiklopediyası”, NPB, 1999, 302s.
2. Aslanov A. Estetika aləmində: estetik-tarixi-nəzəri problemlər. Bakı: Yazıçı”, 1987, 245 s.
3. Azərbaycan Uşaq Fondunun Nizamnaməsi. Azərbaycan Uşaq Fondunun vəzifələri və funksiyaları / Azərbaycan MEA-nın Geologiya İnstitutunun mətbəəsi, Bakı: 27 dekabr, 1991, s.4-5.
4. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Bakı: 1996, 44s.
5. Azərbaycan Respublikasının “Mədəniyyət haqqında” qanunu. “Azərbaycan” qəz., Bakı, 1998, 18 aprel, №86 (1895).
6. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin gənclərlə görüşü. Bakı: Səbah, 1997, 103 s.
7. Azərbaycan folkloru antologiyası. 2 kitabda. I kitab, Bakı: Elm, 1968, 289s.
8. Haqverdiyev T.Ş. Abidələr tarixin sirdəşidir. Bakı: Gənclik”, 1982, 88 s.